

QUIMA JAUME 1989-2018

Quan llegeixo les coses que s'han escrit sobre ella, no la conec. Em dic pensa el primer record amb ella. Passegem vora la mar, sempre. La llum és més difusa això, sí. Aquest és el primer record, el passat. Però no existeix en tant que passat: és present i ve amb mi. Present és un estat difús també. No es pot retenir. És com viatjar molt ràpidament i des de dins de les finestrelles voler aturar l'aquí de l'ara.

Passegem vora la mar. Totes dues. Ella, la Quima, i un jo d'uns 29 anys tot just fets. Aquell passeig era molt jove. Era el primer. En recordar-lo tants d'anys, el record ha envellit i qui me'n pot certificar la validesa? La memòria reconstrueix i treballa. No és com el gel, és com l'aigua amb la roca, la memòria. La treballa sense ser notada. La roca canvia i el passejant creu que sempre ha estat així, però no.

No passegem per al gel, passegem per a l'aigua.

Ha plogut torrencialment tot el camí fins arribar a Cadaqués, i ara acaba de sortir el sol. La veig de reüll per primera vegada, amb el rerefons de la mar d'un blau fosc i profund. I la memòria ho grava. Dispara i capta tota la imatge a la càmera fosca. Sense la meua intervenció. Qui decideix què recordo i què no? ¿Per què aquest moment i no el moment de l'arribada, quan corria per arribar a un acte que ja havia acabat i al qual jo arribava tard a posta? Per què aquest, en què anem soles caminant, i el món és tan ple de llum? Potser ella ho va saber que arribava tard a posta.

Ella comprenia els límits, les pors i les contradiccions dels humans. Potser va comprendre que em moria de vergonya.

Quan algú llegeix els teus poemes entra a la teva càmera fosca, toca l'intocable. La intimitat es torna pública. Els secrets són dits en veu alta. Lector i escriptor participen d'aquest trencament de la norma pública. Però fan veure que no. Tots representen una obra de teatre. Fan veure que tot allò no pertany ni al qui escriu ni al qui escolta. Que és una escenificació. De vegades, talment en un acte ritual, s'exposa la intimitat a moltes orelles que ho senten com si fos una història inventada d'aquelles que et conten a la infantesa i que generen un dolor real, una por real, una alegria real, sorgits tots de

la invenció. La invenció crea realitat. En la poesia, el jo fa veure que no és ell, essent ell, a molts jos que ho escolten i saben que és el jo veritable, però fent veure que no ho és. La realitat s'imagina invenció per crear realitat.

Entreacte.

Després es parla del contingut com si pertanyés tot a una altra persona. Passegem vora el mar, segurament després de deixar el local on es féu l'acte de lliurament del Premi, on jo havia arribat tard a posta.

Parlaríem segurament de la poesia. Dic segurament per remarcar la inseguretats dels records. Aigua de mar treballant sobre roca. Però la possibilitat em sembla tenir un 80 per cent de possibilitats de ser real. El tant per cent no comporta cap tipus de seguretat. De vegades un u per cent dona tota la volta a l'entramat.

La poesia és una alienació. Quima ja ho sabia. Una s'havia de mantenir llunyana d'una. Però el meu jo de 29 anys no havia fet encara la dissociació que permet estar tranquil. Era com presentar-me nua davant de desconeguts. Exposar-me a les navalles de la veu que fan mal i deixen marques endins que mai no s'esborren.

Ella ho sap, que sento aquesta terrible por. Segurament –i torno a remarcar la inseguretats– ella també l'ha sentida o la sent.

Ella, la Desconeguda que no m'és desconeguda. M'és propera. Com algú que t'abraça, després d'haver saltat un marge elevadíssim que t'ha fet passar molta por. I tu arribes a terra sense cap os trencat i et trobes la Quima. Que t'abraça, encara que no t'abraci. Quima se n'adona. Que estic saltant algun marge molt perillós.

Vol protegir-me de mi mateixa.

És humana. És com terra i aigua i bosc.

Li dic les coses que vull fer. Estic plena d'il·lusions i somnis i projectes. En algun moment ella em confessa que no n'estava gaire segura, de donar-me el premi, –que dubtaven entre dos o tres i que, a la fi, he sortit jo d'entre els triats–, però que ara que m'ha conegut, n'està molt contenta. Que ho han encertat!

Agraeixo molt –moltíssim– aquest comentari que no sé ben bé en quin moment me'l fa, si a dins del local, si quan sortíem per aquell

carreronet, però que la memòria me l'ha inserit en aquest passeig. No sé si per economia o per realitat. Segurament per una qüestió de lògica, perquè un comentari així s'ha de fer en solitud, semblaria. I aquest és l'únic moment en què estem completament soles, separades de la resta. Passegem cap al local on hem quedat per sopar. Un sopar literari de premi. El meu primer sopar literari de premi.

No sé de què va el món literari. El tinc idealitzat. Existeix el món normal, on tot és dur i sense sentit. On els ideals són plats de sopa plens i llençols secs a l'hivern. I després existeix l'altre món, el món literari, on la gent viu per als ideals i la bondat mundial, una mena de paradís ateu, al qual aspiro des de sempre.

Ella comprèn que el tinc idealitzat.

Segurament en el mateix moment de veure'm ho comprèn.

Quima comprèn que soc una ingènua.

Aquesta comprensió fa que fins a la fi de la seva vida, uns pocs anys més tard, vulgui protegir-me'n, vulgui fer-me entendre en quin món em moc. Me'n parlarà molt per telèfon. Vol obrir-me els ulls, ja usa escàrpies i martells per fer-ho. El meu somni és de marbre pedra. No vull obrir els ulls de l'ideal. Soc tossuda. Ja vaig deixar de creure en el Déu cristià. No vull que m'arravatin aquest somni.

Quan els obri, m'enfadaré tantíssim!

M'enfadaré molt, Quima. Però tu ja no ho veuràs. Encara que potser ja saps que m'enfadaré moltíssim. –Pas queda gaire perquè això passi–.

Ni Quima ni jo no en sabem res ni del futur ni del passat. No sabem les coses, vull dir. Les coses d'ella. O les meves. Amb les coses em refereixo a fets, fets com que té una germana bessona, que va estar en un convent, que ha perdut la fe catòlica, fets així banals de tan importants que semblen.

No sabem tampoc que ella un dia a venir em dirà per telèfon: «Ara només m'interessa anar al Bingo amb les amigues, anar al cine o a prendre alguna cosa i fer coses així. La vida quan tens un càncer que se t'endú canvia molt.»

I que això a mi em farà pensar en la meva àvia dient el dia abans de morir «au anem a dormir que demà veurem l'1 2 3», un programa

llavors molt famós de televisió. I em farà pensar-hi perquè jo espero sempre grans frases en boca dels moribunds o d'aquells que han de morir, i només em trobo frases que em desconcerten.

Com em desconcerta en aquest moment tot el que llegeixo d'ella, mentre passegem i l'observo a contrallum, amb aquella rialla i aquella llum seva. Més que del sol, seva. I per això tampoc no la reconec gaire en les fotografies que ara miro, se li assemblen però no són ella, tampoc. No ho són... se li assemblen.

O almenys això em diu la meva memòria, que és d'aigua i no de gel, i que es tornarà de boira. I que pot ser que m'enganyi i no em digui qui eren o si són certes les imatges que tinc de la vida que vaig viure amb la Quima.

El que certament semblen fràgils. No semblen, no!: som fràgils, molt fràgils. «Tancar després els ulls i el full sense saber si és certa o no la vida que hem viscut», i tot mentre passejo el meu record per aquest full un gener del 2018.

DOLORS MIQUEL